

Incidentele weerstandscapaciteit:

- Algemene reserve
- Bestemmingsreserves
- Stille reserves

Structurele weerstandscapaciteit:

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Post onvoorzien

Feitelijk zijn alleen de Algemene reserve en de reserve Grondexploitatie in te zetten als afdekking van algemene risico's.

Voor de besteedbaarheid van de bestemmingsreserves geldt dat deze middelen, door de daarover genomen raadsbesluiten, geheel bestemd zijn.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.2.1. Uitgangspunten weerstandscapaciteit en risico's

Risicomanagement omvat het proces van risicobeheersing en risico-inventarisatie.

In Vught is risicomanagement niet als een zelfstandig proces ingericht. Dit is een keuze die samenhangt met de omvang van de gemeente. In onze bedrijfsprocessen doen we natuurlijk wel aan risicomanagement. Bij de inrichting van onze werkzaamheden is hier aandacht voor, via opleiding en training van medewerkers versterken we dit en bij de interne controles is dit onderdeel van het controleplan. We steunen op aspecten als houding en gedrag, open communicatie, kennis van medewerkers en integraal werken.

Met deze paragraaf kan gestuurd worden op het weerstandsvermogen en de risico's.

Beleidsuitgangspunten

Bij het beheersen treffen we maatregelen om risico's te verminderen of kiezen ervoor deze te accepteren.

Het afdekken van de risico's gebeurt deels via afgesloten verzekeringen en deels via het treffen van voorzieningen. Maar ook door een goed opleiding- en aannamebeleid van personeel. De resterende risico's inventariseren we in deze paragraaf. Hiermee ontstaat een gefundeerd beeld op de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Voor de weerstandscapaciteit wordt een streefwaarde van de algemene reserve van 20% van de uitkering uit het gemeentefonds gehanteerd.

Ons financieel beleid is gericht op een realistische en scherpe begroting: transparant met meer risico mits goed beargumenteerd en benoemd. Dit uitgangspunt is in de geactualiseerde risico-inventarisatie meegenomen.

Verzekeringen

Er zijn diverse verzekeringen afgesloten voor risico's door claims van derden en schadegevallen. We werken schadepreventief, o.a. door voldoende onderhoud te plegen, het correct naleven van bestaande procedures en het goed gemotiveerd afhandelen van bezwaarschriften. Risico's van achterstallig onderhoud zijn ondervangen door het opstellen van beheerplannen voor wegen, groen, verlichting, riolering, kunstwerken en speeltoestellen.

Voorzieningen

Er zijn voorzieningen getroffen voor risico's en verplichtingen waarvan bekend is dat die zich voordoen en die we kunnen kwantificeren. Er zijn voorzieningen getroffen voor verplichtingen (pensioen, wachtgeld, grondexploitatie), onderhoud (gebouwen, openbare verlichting en kunstwerken) en voor de afvalstoffen en riolering.

Grondexploitaties

Elk plan binnen de grondexploitatie heeft zijn eigen exploitatie, met eigen baten en lasten. Voor verwachte tekorten zijn voorzieningen getroffen.

Overige risico's worden opgevangen binnen de reserve grondexploitatie. De hoogte van deze reserve is berekend aan de hand van risicoanalyses van de planexploitaties.

Jaarlijks actualiseren we de plannen in het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie en de hierin opgenomen risico-inventarisatie. Uit het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie blijkt dat de stand van de reserve grondexploitatie toereikend is om de risico's te dekken.

3.2.2. Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie geeft een aantal geïdentificeerde risico's, die voldoen aan de volgende criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen;
- waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren; en
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente (nog) niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen;
- risico's die niet zijn afgedekt door verzekeringen of voorzieningen.

3.2.1 Beleidsuitgangspunten weerstandscapaciteit en risico's

3.2.1.1 Risicomanagement

Risicomanagement omvat het proces van risicobeheersing en risico-inventarisatie.

In Vught is risicomanagement niet als een zelfstandig proces ingericht. Dit is een keuze die samenhangt met de omvang van de gemeente. In onze bedrijfsprocessen doen we natuurlijk wel aan risicomanagement. Bij de inrichting van onze werkzaamheden is hier aandacht voor, via opleiding en training van medewerkers versterken we dit en bij de interne controles is dit onderdeel van het controleplan. We steunen op aspecten als houding en gedrag, open communicatie, kennis van medewerkers en integraal werken.

Met deze paragraaf kan gestuurd worden op het weerstandsvermogen en de risico's.

3.2.1.2 Risicobeheersing

Beleidsuitgangspunten

Bij het beheersen treffen we maatregelen om risico's te verminderen of kiezen ervoor deze te accepteren.

Het afdekken van de risico's gebeurt deels via afgesloten verzekeringen en deels via het treffen van voorzieningen. Maar ook door een goed opleiding- en aannamebeleid van personeel. De resterende risico's inventariseren we in deze paragraaf. Hiermee ontstaat een gefundeerd beeld op de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Voor de weerstandscapaciteit wordt een streefwaarde van de algemene reserve van 20% van de uitkering uit het gemeentefonds gehanteerd.

Ons financieel beleid is gericht op een realistische en scherpe begroting: transparant met meer risico mits goed beargumenteerd en benoemd. Dit uitgangspunt is in de geactualiseerde risico-inventarisatie meegenomen.

Verzekeringen

Er zijn diverse verzekeringen afgesloten voor risico's door claims van derden en schadegevallen. We werken schadepreventief, o.a. door voldoende onderhoud te plegen, het correct naleven van bestaande procedures en het goed gemotiveerd afhandelen van bezwaarschriften. Risico's van achterstallig onderhoud zijn ondervangen door het opstellen van beheerplannen voor wegen, groen, verlichting, riolering, kunstwerken en speeltoestellen.

Voorzieningen

Er zijn voorzieningen getroffen voor risico's en verplichtingen waarvan bekend is dat die zich voordoen en die we kunnen kwantificeren. Er zijn voorzieningen getroffen voor verplichtingen (pensioen, wachtgeld, grondexploitatie), onderhoud (gebouwen, openbare verlichting en kunstwerken) en voor de afvalstoffen en riolering.

Grondexploitaties

Elk plan binnen de grondexploitatie heeft zijn eigen exploitatie, met eigen baten en lasten. Voor verwachte tekorten zijn voorzieningen getroffen.

Overige risico's worden opgevangen binnen de reserve grondexploitatie. De hoogte van deze reserve is berekend aan de hand van risicoanalyses van de planexploitaties.

Jaarlijks actualiseren we de plannen in het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie en de hierin opgenomen risico-inventarisatie. Uit het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie blijkt dat de stand van de reserve grondexploitatie toereikend is om de risico's te dekken.

3.2.2 Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie geeft een aantal geïdentificeerde risico's, die voldoen aan de volgende criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen;
- waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren; en
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente (nog) niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen;
- risico's die niet zijn afgedekt door verzekeringen of voorzieningen.

Een risico-inventarisatie bevat altijd subjectieve aannames. De inschatting van de kansen en omvang is tijdsgebonden, waarbij het inzicht afhankelijk is van onzekere toekomstige factoren. De bandbreedte geeft het bedrag aan dat we per jaar aan risico lopen. De factor geeft het aantal jaren aan dat nodig is om maatregelen te treffen om dit risico op te vangen. Dit kan door het risico zelf aan te pakken, bv door beleidsaanpassingen, of door de financiële gevolgen te vertalen binnen de meerjarenbegroting.

De geïnventariseerde risico's zitten onder meer in open einde regelingen, zoals het sociale domein, en niet direct beïnvloedbare onderdelen, zoals renteontwikkeling. Hier kiezen we dan ook voor de factor 2. Waar risico's zich incidenteel voor doen, en daarna zijn afgehandeld, kiezen we voor factor 1.

De Rijksinfra is eerder al opgenomen in de risicoparaagraaf. Met de vaststelling van de Vughtse Regeling ontstaat een extra risicopost. Voor beide geldt dat de bedragen die er in omgaan, de marktwerking, de inflatie, renteontwikkeling en onvoorziene ontwikkelingen een (financieel) risico vormen. De genoemde factoren zijn continue in ontwikkeling en worden door ons nauwlettend gevolgd.

Daarnaast is een bedrag opgenomen voor eventuele restrisico's.

	RisikoR		
	<i>x € 1.000</i>	Bandbreedte	
Uitkeringen gemeentefonds	150	2	300
Renteontwikkeling	250	1	250
Jeugd	200	2	400
Wmo	94	1	94
Wmo nieuw	100	2	200
Participatiewet	350	2	700
Accommodatiebeleid	50	2	100
Stadsgewest	500	1	500
Rijksinfra N65 en PHS			3.500
Strategische, operationele en schade-risico's			300
			6.344

Postgewijze toelichting

Uitkeringen gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds vormen belangrijke posten binnen de gemeentelijke exploitatie. De gemeentefondsuitkeringen vertonen grote onzekerheden en schommelingen. Zo gaf de meicirculaire een positieve bijstelling. Voor de septembercirculaire worden, mede door de lopende kabinetsformatie, geen grote wijzigingen verwacht.

De verdeling van het gemeentefonds is vastgelegd in de Financiële Verhoudingswet en is onderwerp van gesprek. De wens tot meer stabiliteit is geuit. Achter de schermen worden hier voorstellen voor uitgewerkt. Zover is het echter nog niet.

De ontwikkelingen op langere termijn blijven moeilijk in te schatten. Het accres en de ontwikkelingen uitkeringsbasis geven elke keer grote aanpassingen. De herijkingen uit het gemeentefonds zijn grotendeels doorgevoerd. Het risico is daarom kleiner.

Als we kijken naar de afgelopen jaren zijn het veelal positieve afwijkingen tussen de begroting en de uiteindelijke vaststelling.

Gezien het bovenstaande is het risico redelijk beperkt ingeschat: € 150.000. Omdat de effecten zich over meerdere jaren voordoen en het ons tijd kost om hierop te anticiperen geldt een factor 2 en komt het risicobedrag op € 300.000.

Renteontwikkelingen

De rentes zijn onverminderd laag gebleven. Omdat de nieuwe leningen tegen een lagere rente worden aangetrokken dan de gemiddelde rente van onze totale leningenportefeuille lopen we niet veel risico voor de leningen die we oversluiten.

Dat risico is er wel voor de toename van onze leningen. Rondom de renteontwikkeling gaan wij nog steeds uit van een licht stijgende langlopende rente. Wanneer deze stijging groter is dan voorspeld, leidt dit tot extra financieringslasten. Naast de bestaande leningenportefeuille loopt de schuldpositie de komende jaren verder op door met name het project Rijksinfra. Wij schatten het risico op € 250.000. Dit is gebaseerd op 1% rentestijging op te sluiten leningen in de periode 2018-2021 van € 25 miljoen.

Jeugd

Met de transities zijn de risico's voor de gemeenten groter. Het grootste algemene risico lag in de vraag of de rijksmiddelen die zijn overgeheveld naar de gemeenten voor de Jeugd afdoende zijn om de nieuwe taken te kunnen vervullen. Afgelopen jaar bleken er grote tekorten en is in regionaal verband een actieplan opgesteld. Dit vergt in de eerste jaren extra investeringen, die zijn verwerkt in deze begroting 2018, met als doel het stijgende tekort te beheersen. We zetten binnen Wegwijs+ extra in op preventie en kwaliteit in de dienstverlening ter voorkoming van stijgende kosten op langere termijn. Het beleid is gericht op tijdige signalering, de juiste hulp en preventie. Daarmee proberen we “zwarte”, en dus dure, cliënten te voorkomen.

Voor de jeugd werken we voor het onderdeel Zorg in natura in regionaal verband samen op basis van een solidariteitsbeginsel. Op basis van de ervaringscijfers 2015 en 2016 blijken hier tekorten, daar tegenover staan overschotten op de persoonsgebonden budgetten die bij de SVB lopen. In verband met de genoemde tekorten is het risicobedrag naar boven bijgesteld naar € 400.000.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Vught heeft, met zijn demografische opbouw, veel inwoners die in aanmerking komen voor maatschappelijke ondersteuning. Een financieel risico is er vooral bij de individuele Wmo-

voorzieningen als er meer mensen dan begroot een beroep doen op deze voorzieningen of als er sprake is van meerdere dure woningaanpassingen in enig jaar. Wij hebben in het kader van het realistisch begroten de budgetten strakker getrokken. In combinatie met het langer thuis wonen van mensen met een hulpvraag houdt dit tegelijkertijd een hoger risico in bij open einde regelingen.

Wij schatten het risico voor de Wmo op € 94.000 (2 grote woningaanpassingen van € 22.000 en 20 extra cliënten hulp bij het huishouden (van € 2.500) gedurende 1 jaar).

Voor de nieuwe Wmo-taken werken we samen met onze collega gemeenten in de Meierij. De ervaringscijfers over 2015 en 2016 laten ook hier tekorten zien op de zorg in natura door een toename van cliëntenaantallen. Ook de eigen bijdragen pakken lager uit. Tegelijkertijd zien we overschotten op de persoonsgebonden budgetten voor begeleiding.

Op basis van de ervaringscijfers handhaven we het bedrag van € 100.000. Omdat de effecten zich over meerdere jaren voordoen en het ons tijd kost om hierop te anticiperen geldt een factor 2 en komt het risicobedrag op € 200.000.

Participatie wet

De gemeente is verantwoordelijk voor het verstrekken, beheren en verhalen van bijstand aan personen die niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien en het bevorderen van (her)intrede op de arbeidsmarkt van bijstandsgerechtigden.

De gemeente ontvangt subsidie van het Rijk voor de uitvoering van deze taken. Op basis van de macro-economische omstandigheden blijft een toename in het aantal bijstandsgerechtigden een risico.

De nieuwe doelgroepen (statushouders, schoolverlaters VSO en Praktijkonderwijs door het afschaffen van de Wajong regeling) blijken een moeilijker plaatsbare doelgroep

Het risico handhaven wij op € 700.000 (25 extra bijstandsgerechtigden ad € 14.000, 2 jaar lang).

Accommodatiebeleid

Binnen het accommodatiebeleid zijn meerdere risico's te onderkennen. Enerzijds de exploitatie van de accommodaties voor sociaal-cultureel werk, zowel in eigen beheer als ondergebracht bij derden (zoals Jeugd- en Jongeren centrum Elzenburg en DePetrus). Anderzijds de te realiseren opbrengst uit de verkoop van accommodaties.

Voor het jongeren centrum Elzenburg en DePetrus zijn de exploitatielasten, die voor rekening van de gemeente komen, in onze meerjarenbegroting verwerkt. De afspraken met de Belastingdienst over beide accommodaties zijn in beeld.

Bij de start van beide accommodaties is het risico van exploitatietekorten aanwezig. Door JC Elzenburg wordt hiervoor een businessplan uitgewerkt. De exploitatie en het beheer van DePetrus is verstraagd. Risico geschat op € 100.000 (2 jaar).

De opbrengsten uit verkoop van vastgoed welke niet benodigd zijn voor de uitvoering van onze publieke taken zetten we in voor de financiering van ons accommodatiebeleid en de Rijksinfra. Er is een QuickScan gemaakt van ons vastgoed potentieel. Verwachte verkopen zijn verwerkt in de begroting. De opbrengsten zijn bedoeld voor de versterking van onze (bestemmings)reserves. De onzekerheden en risico's zitten in bijvoorbeeld de hoogte van de verkoopopbrengst en het tijdstip van verkoop van vrijkomende accommodaties. Omdat de rente nu laag staat is dit risico beperkt.

Stadsgewest

De ontwikkelingen rondom het Stadsgewest zijn nog steeds niet afgerond. Het betreft de definitieve bovenafdeling, het doelvermogen nazorg, het rendement op het doelvermogen, de eindafwerking en ten slotte de gegarandeerde jaarlijkse aanlevering van brandbaar huishoudelijk afval.

De ontwikkelingen blijven we nauwlettend volgen, met name de overdracht van de stortplaats.

Hier spelen de volgende risico's:

- Bij overdracht aan de Provincie moet een vermogen zijn overgedragen waaruit de nazorg eeuwigdurend wordt bekostigen. De Provincie heeft dit doelvermogen in 2008 berekend op € 17,6 miljoen. Het bestuur van het Stadsgewest gaat uit van maximaal € 14 miljoen.
- Het grootste risico naar de toekomst toe is dat de provincie voor datum overdracht de rekenrente (nu 5%) verlaagt. Informatie leert dat een verlaging van de rekenrente met 1 procent betekent dat het af te dragen doelvermogen met 48% stijgt. Uitgaande van € 14 miljoen en een aandeel van de gemeente Vught van 7,43% betekent dit een risico van ± € 0,5 miljoen per procent daling van de rekenrente.

Het risico wordt geschat op € 500.000.

Op grond van het leveringscontract met Attero BV, dat in februari 2017 afliep, dienen de stadsgewestgemeenten een bepaalde hoeveelheid restafval aan te bieden. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de leveringscontracten is gelegd bij de gemeenten van het gewest. De arbitrage over de aanlevering tot en met 2014 is in het voordeel van de Brabantse gewesten en gemeenten beslist. Het gevolg van de uitspraak is dat Attero Zuid geen naheffing aan de Brabantse gewesten en/of gemeenten in rekening mag brengen. Voor de periode vanaf 2015 is dit nog steeds een risico dat wij als verwaarloosbaar beschouwen.

Rijksinfra

De omvang van de aangeane verplichtingen in relatie tot de Rijksinfra vraagt om een tijdelijke verhoging van het minimaal benodigde weerstandsvermogen. Aangezien de projecten N65 en PHS zich nog in de startfase bevinden is een raming van 10% voor onvoorziene tegenvallers realistisch. Afgezet tegen de aangeane verplichtingen betekent dit ± € 3 miljoen.

Op dit moment werken we De Vughtse Regeling uit. Hoewel we streven naar een budgettaire neutrale verwerking is dit allerminst zeker. De (voor)financieringsstromen en de risicoanalyse zijn uitgewerkt. Op basis daarvan nemen we een bedrag van € 500.000 op in de risicoparagraaf.

Het totale bedrag voor de Rijksinfra komt hiermee op 3,5 miljoen.

Strategische, operationele en schade-risico's

Een aantal risico's zijn specifiek te identificeren en zijn hiervoor gekwantificeerd. Daarnaast lopen er door onze processen heen natuurlijk altijd dossiers die een incidentele tegenvaller kunnen opleveren. Hiervoor nemen we een extra bedrag op bij de risico-inventarisatie.

Voorbeelden hiervan kunnen zijn: vennootschapsbelasting over vastgoedtransacties, kosten op vastgoed die niet meer worden terugverdiend, uitgaven gerelateerd aan vastgoed waarvoor geen exploitatie is vastgesteld.

Op basis van deze kennis is het bedrag voor strategische, operationele en schade-risico's voor deze overige gebieden geraamd op € 300.000.

Grondexploitaties

Het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie actualiseren we jaarlijks. Tegelijk is daarbij de risico-inventarisatie bijgesteld. Voor verwachte tekorten op in exploitatie genomen plannen moeten voorzieningen worden getroffen. Momenteel hebben we geen in exploitatie genomen plannen met verwachte tekorten.

De overige algemene risico's moeten worden afgedekt door de reserve grondexploitatie. Met behulp van een risico-inventarisatie zijn de algemene risico's per eind 2016 ingeschat op € 1,1 miljoen.

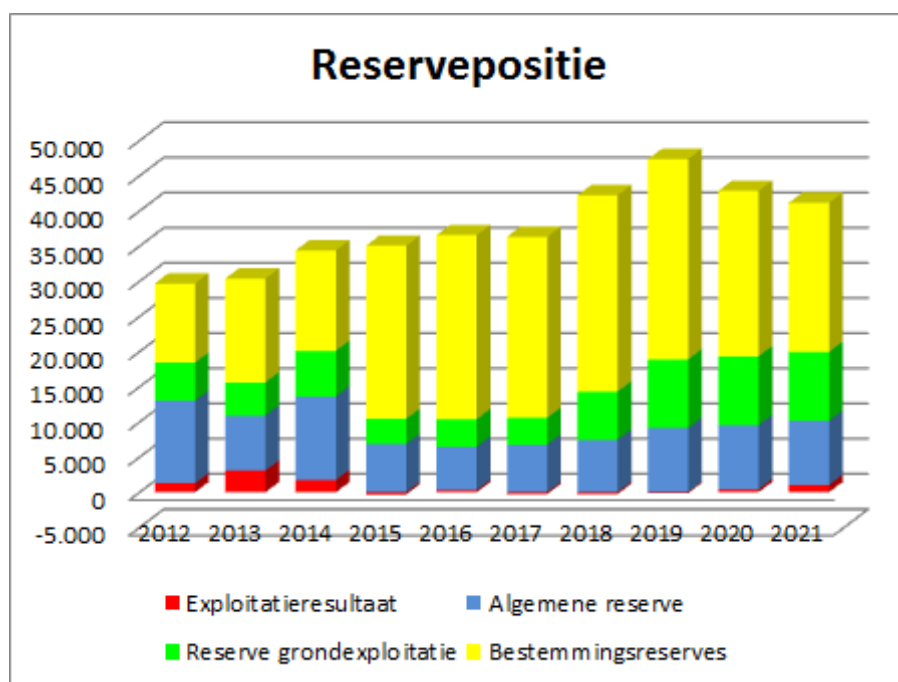
De reserve grondexploitatie bedroeg eind 2016 € 3,942 miljoen en is daarmee ruim toereikend om de risico's binnen de grondexploitatie af te dekken.

De financiële positie rondom de grondexploitatie kan daarom als gezond worden aangemerkt. Temeer omdat er in de periode t/m 2020 nog aanzienlijke winsten worden verwacht op de lopende plannen.

Na realisatie hiervan voegen we een gedeelte van de reserve grondexploitatie aan de algemene reserve toe. Voor de algemene risico-inventarisatie nemen we de risico's met betrekking tot de grondexploitatie mee en beoordelen deze in samenhang.

3.2.3 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.

Eigen vermogen <i>x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Exploitatieresultaat	-283	281	-245	-239	-114	402	1.028
Algemene reserve	6.866	6.183	6.770	7.452	9.134	9.134	9.134
Reserve grondexploitatie	3.582	3.942	3.822	6.852	9.745	9.795	9.795
Bestemmingsreserves	24.600	26.140	25.736	27.903	28.467	23.505	21.176
Totaal	34.765	36.546	36.084	41.967	47.232	42.835	41.132

Het totale eigen vermogen neemt in de periode van ultimo 2017 tot en met ultimo 2019 met ruim € 11 miljoen toe als gevolg van verkopen van onroerend goed en een positieve ontwikkeling van de reserve grondexploitatie. Na 2019 neemt de reserve af als gevolg van investeringen in vooral Rijksinfra.

Uit de inventarisatie van de vastgoedportefeuille blijkt dat deze stille reserves bevatten die indien nodig te gelden kunnen worden gemaakt. Gedeeltelijk zijn de opbrengsten vooruitlopend op de verkoop al bestemd voor het accommodatiebeleid, de te betalen bijdrage aan De Petrus en Rijksinfra.

Weerstandsvermogen

In het kader van het weerstandsvermogen vormt vooral de algemene reserve de buffer voor het opvangen van de (toekomstige) risico's. De verwachte ontwikkeling van de algemene reserve ziet er als volgt uit:

Algemene reserve	x € 1.000	2017
Saldo 31-12-2016		6.183
Bestemming jaarresultaat 2016		156
Mutaties 2017		
Subsidie De Petrus		-1.100
Verkoop Bibliotheek		1.095
Verkoop pachtgronden		130
Vrijval bestemmingsreserve Jeugd en gezin		99
Vrijval bestemmingsreserve Wmo		207
Verwachte begrotingssaldi 2018-2021		PM
Nog besteedbaar		6.770

De algemene reserve en bestemmingsreserves zijn geen geld. Voor het betalen van investeringen of het doen van exploitatie uitgaven moet er geld op de bankrekening staan of worden geleend. Ook als deze uitgaven worden gedekt uit reserves. Aanwending van de reserves heeft dan ook negatieve gevolgen voor de rentelasten.

Wel is het mogelijk om investeringen ten laste van de reserves af te schrijven zodat de toekomstige exploitatie niet met afschrijvingslasten wordt belast. Ook (incidentele) exploitatielasten kunnen met een bijdrage uit de reserves worden gedekt waardoor ze per saldo niet ten laste van het jaarresultaat komen. De algemene reserve kan dus dienen om incidentele tegenvallers te dekken. In dit kader wordt een minimum niveau aangehouden voor de algemene reserve voor de dekking van onverwachte tegenvallers. Hoe hoog dit niveau moet zijn is onderdeel van bestuurlijke afweging.

Voor 2018 hanteren we de Ratio-exploitatie voor deze afweging:

Bij de *ratio exploitatie* wordt de benodigde weerstandscapaciteit gerelateerd aan de (te) ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.

De omvang van de exploitatie is mede bepalend voor de risico's die we lopen. Om dit in beeld te brengen hanteren we als norm voor de benodigde weerstandscapaciteit 20% van de te ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.

Voor deze ratio willen we minimaal een voldoende score op basis van onderstaande tabel.

Ratio	Betekenis
> 1,2	ruim voldoende
1 – 1,2	voldoende
< 1,0	onvoldoende

Beschikbare weerstandsvermogen

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaande uit het niet bestemde saldo van de algemene reserve is berekend op € 6.770 miljoen. (Dit is ± € 257 per inwoner).

Uitkomst risicoratio op basis van de exploitatie

In de begroting 2018 is een bedrag van € 33,8 miljoen aan uitkeringen uit het gemeentefonds opgenomen. 20% hiervan is € 6,76 miljoen.

De ratio exploitatie-omvang komt daarmee uit op 1,00 en wordt als voldoende aangemerkt.

Normering van de ratio vormt een goed hulpmiddel om de inzet van de algemene middelen te begrenzen. De toereikendheid van de algemene reserve vormt voor de langere termijn een aandachtspunt.

Als gevolg van de verwachte winstnemingen gaat de reserve grondexploitatie flink stijgen. Hiervan kan dan een gedeelte naar de algemene reserve terugvloeien.

3.2.4 Kengetallen

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) geeft richtlijnen ten aanzien van het opnemen van kengetallen. De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. Met behulp van kengetallen kan het verloop van de financiële positie van de gemeente Vught over meerdere jaren worden beoordeeld. De wijze van het berekenen van de kengetallen is uniform waardoor de financiële positie van de gemeente Vught kan worden vergeleken met die van vergelijkbare gemeenten.

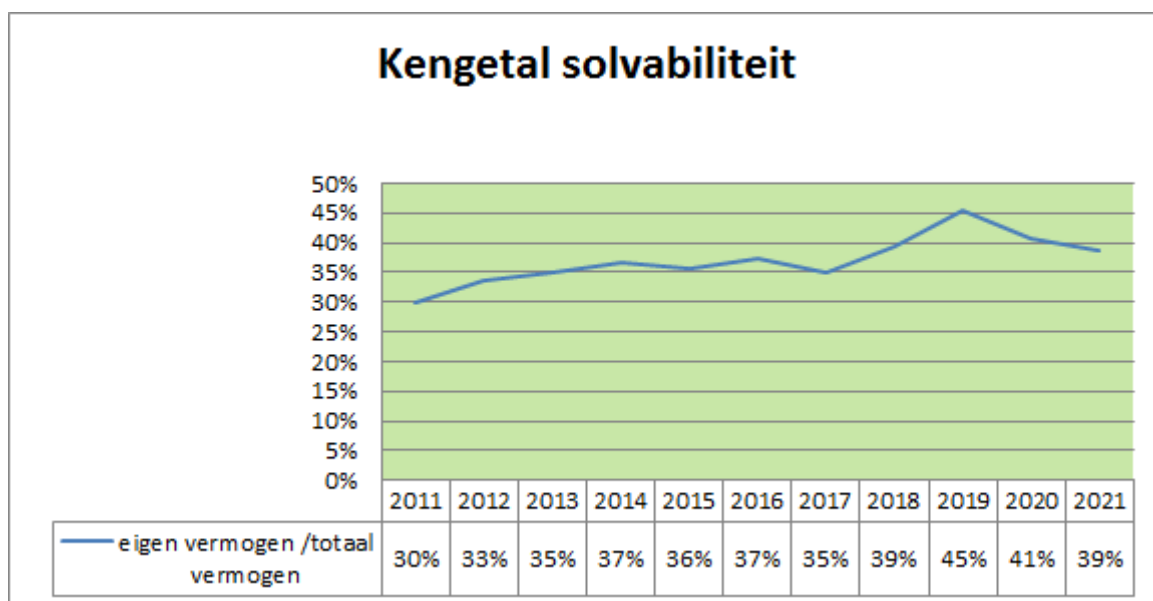
De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad.

Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- De reservepositie
- De schuldpositie
- De wendbaarheid en de resterende belastingcapaciteit
- Het risicobeleid

Deze aandachtsgebieden vormen met de reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

Solvabiliteit

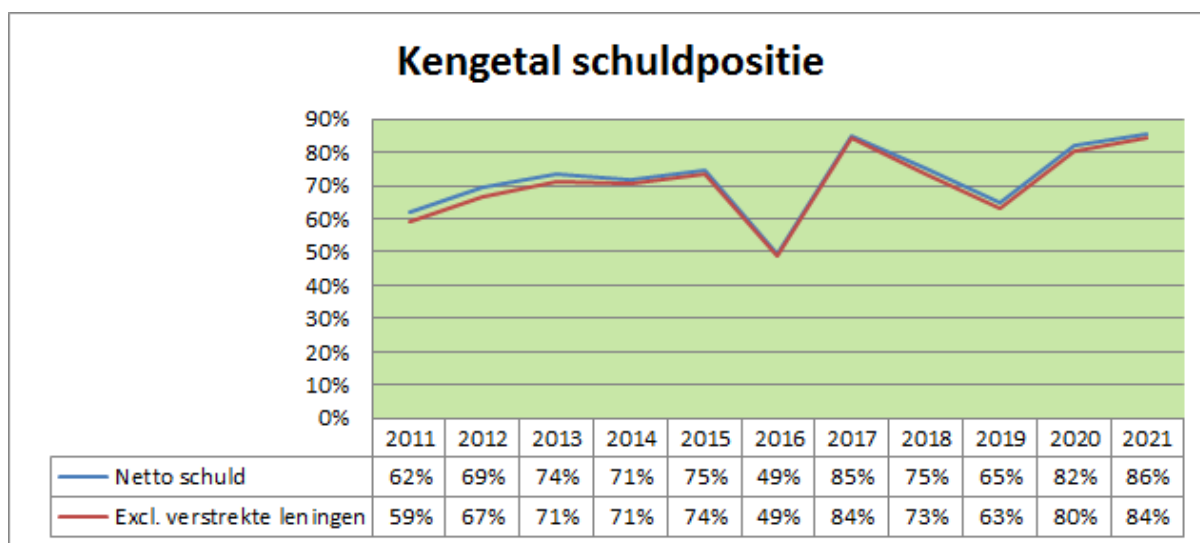
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Als normaal wordt een ratio tussen de 30 en 80% beschouwd. Voorzichtigheid is geboden bij een ratio tussen de 20 en 30%.

Ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting ontwikkelt de solvabiliteit zich gunstiger. Dit is vooral een gevolg van de hoger geraamde opbrengst van de verkoop van het onroerend goed. De solvabiliteitsratio voor 2018 bedraagt 39% hetgeen een normaal niveau is. Vanaf 2020 daalt de ratio als gevolg van investeringen in de Rijksinfra.

Schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

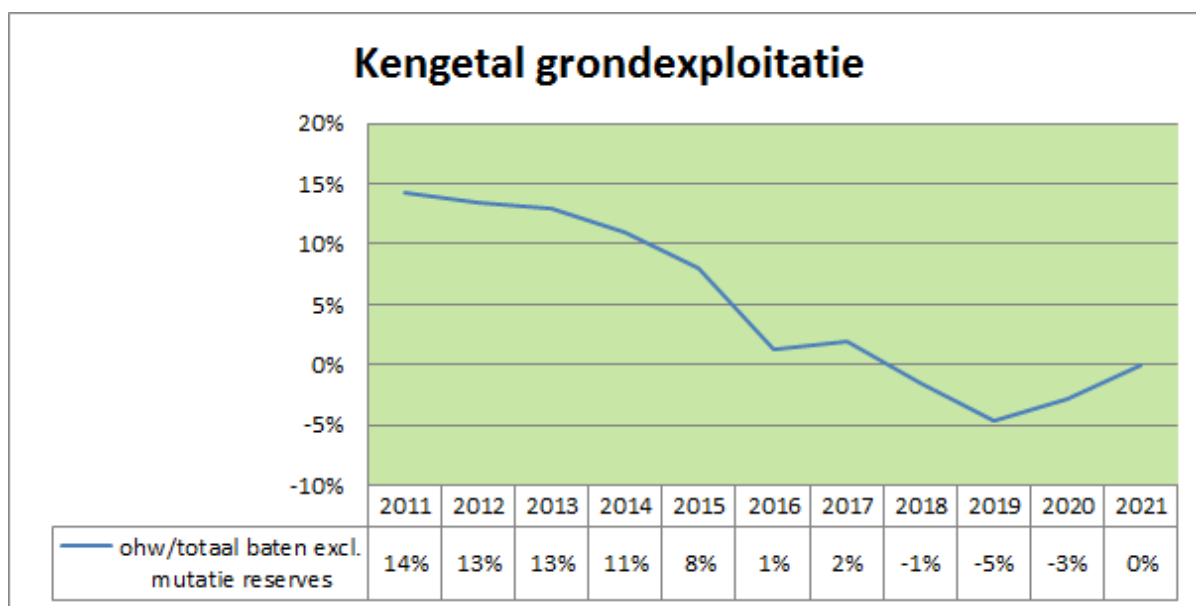
Hoeveel geleend kan worden is een politieke afweging. Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% -100%
Voorzichtigheid geboden	> 100%
Zeer hoge schuld	> 130%

Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

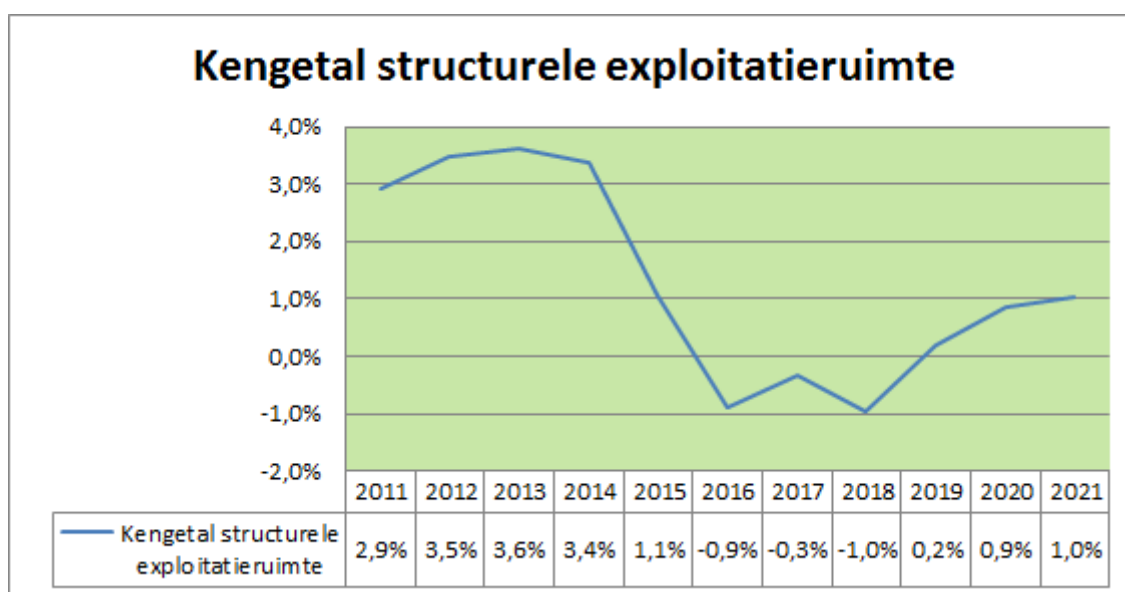
Eind 2018 bedraagt de schuldpositie ± € 51 miljoen. Tot en met 2021 stijgt deze nauwelijks. De netto schuldquote voor 2018 is 75% en kan als normaal worden aangemerkt. De schuldquote daalt in 2018 en 2019 als gevolg van de verkoop van onroerend goed en stijgt daarna weer door voornamelijk de uitgaven voor de Rijksinfra.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De verwachting is dat de huidige plannen rond eind 2020 zijn afgewikkeld. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie is daarom gering.

Structurele exploitatieruimte

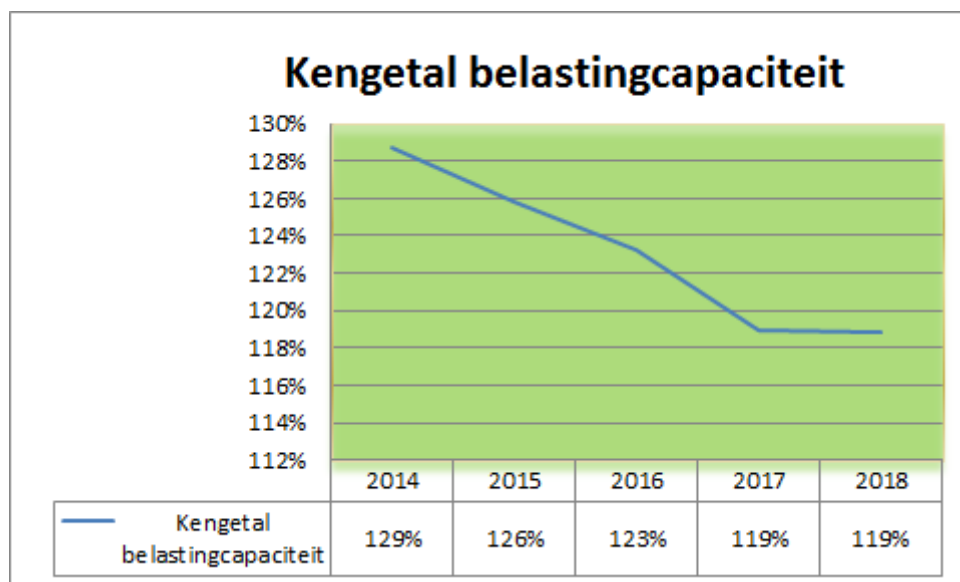
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Op basis van het kengetal blijkt dat er nauwelijks structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten. Er is nog wel ruimte om wanneer dat nodig is het eigen beleid aan te passen en via ombuigingen ruimte vrij te maken.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt.

Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2018 bedragen € 730. Het gemiddelde voor 2017 was € 723.

De gemiddelde woonlasten 2018 komen uit op € 868. Het kengetal komt daarmee 19% boven het gemiddelde alle gemeenten in Nederland van 2018 ad € 730.

Conclusie: de lokale lasten liggen in Vught op een relatief hoog niveau.

Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing hanteren we 100% kostendekkendheid.

Algemene conclusie financiële positie

Onze financiële positie is momenteel gezond. Door de grote bijdragen (PHS en N65) die van Vught verwacht worden in het project Rijksinfra is het onvermijdelijk dat we hierop gaan interen.

De financiële risico's worden groter maar nog steeds is sprake van een structureel sluitende meerjarenbegroting binnen een aanvaardbaar risicoprofiel.

Als we onze kengetallen afzetten tegen de normen zoals die gehanteerd worden in het kader van de "Houdbaarheidstest gemeentefinanciën" ontwikkelen de schuldpositie en de solvabiliteit zich naar een niveau waarbij voorzichtigheid is geboden.

Ondertussen hebben we een eerste inventarisatie gemaakt van de opbrengstpotentie van vastgoed dat verkocht kan worden. Hieruit blijkt dat de stille reserves groter zijn dan de netto opbrengsten waarmee tot op heden rekening werd gehouden. Dit biedt ruimte om de financiële positie op termijn weer te versterken en mogelijke tegenvallers in de toekomst op te vangen.

Ook de reserve grondexploitatie ontwikkelt zich positief.

3.3 Financiering

3.3.1 EMU-saldo (EMU = Economisch en Monetaire Unie)

EMU-saldo	x € 1.000	2017	2018	2019
Begroting in meerjarenperspectief		-5.692	2.374	8.235

Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het zogenoemde EMU-saldo, en wel voor drie jaren: een raming voor het begrotingsjaar zelf (2018), een prognose voor het vorig begrotingsjaar (2017) en een raming voor het jaar volgend op het begrotingsjaar (2019). Het rijk is met de decentrale overheden overeengekomen dat gedurende deze kabinetsperiode bij overschrijding van de -0,5 procent BBP geen sancties zullen worden toegepast.

De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat gemeenten moeten hanteren. Investerings en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor Vught voor 2018 komt uit op - 5,7 miljoen euro. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven 5,7 miljoen euro groter zijn de inkomsten.

Door investeringen en uitgaven ten laste van de reserves stijgt onze schuldpositie de komende jaren. Ons aandeel in het EMU-saldo is daardoor relatief gezien groot.

3.3.2 Financiering en de wet Fido

De richtlijnen en doelstellingen met betrekking tot de financieringsactiviteiten zijn vastgelegd in het treasurywet. Het wettelijke kader hiervoor vormt de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden).

Treasury omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.